

Konferencja zamykająca dwuletni projekt „Aktualizacja kształcenia akademickiego bibliotekarzy pracujących w małych bibliotekach gminnych”

W dniach 8–9 listopada 2011 roku w Warszawie w Instytucie Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych Uniwersytetu Warszawskiego odbyła się konferencja zamykająca dwuletni projekt „Aktualizacja kształcenia akademickiego bibliotekarzy pracujących w małych bibliotekach gminnych”. Początki projektu sięgają czerwca 2009 roku. Wtedy przedstawiciele Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego (dalej: FRSI) (Magdalena Kubacka i Jacek Królikowski) spotkali się z przedstawicielami Oddziału Warszawskiego Polskiego Towarzystwa Bibliologicznego (dalej: PTB OW) (prezes – dr Mikołaj Ochmański, Justyna Grzymała, dr Michał Zając). Celem tego spotkania był pomysł włączenia uczelni wyższych kształcących w zakresie informacji naukowej i bibliotekoznawstwa do Programu Rozwoju Bibliotek. Do współpracy zaproszono dziewięć ośrodków uniwersyteckich:

- Instytut Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach,
- Instytut Bibliotekoznawstwa i Dziennikarstwa Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego Jana Kochanowskiego w Kielcach,
- Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Jagiellońskiego,
- Instytut Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie,
- Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie,
- Instytut Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach,
- Instytut Informacji Naukowej i Bibliologii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu,
- Instytut Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych Uniwersytetu Warszawskiego,
- Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego,
- Katedry Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Łódzkiego.

Należy dodać, że Projekt Rozwoju Bibliotek (PRB) jest częścią programu „Global Libraries” finansowanym przez Fundację Billa i Melindy Gatesów.

PRB zakładał dostosowanie dydaktyki uniwersyteckiej do kształcenia bibliotekarzy w gminnych bibliotekach publicznych w zmieniających się warunkach społecznych, cywilizacyjnych. W ciągu dwóch lat odbyły się konferencje z udziałem dyrektorów ośrodków akademickich, m.in. IBiD Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego Jana Kochanowskiego reprezentowała dr hab. Jolanta Chwastyk-Kowalczyk. Podczas konferencji, w styczniu 2010 roku, powołano Komisję Koordynacyjną w składzie: przewodniczący prof. dr hab. Dariusz Kuźmina oraz członkowie prof. dr hab. Elżbieta Gondek, Jacek Królikowski, prof. dr hab. Grażyna Wrona i dr Mikołaj Ochmański. Zadaniem Komisji była merytoryczna ocena prac nadsyłanych przez ośrodki akademickie. W ramach jednego z etapów PRB przeprowadzono wśród studentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych, a także bibliotekarzy badania ankietowe. Dotyczyły one ocen wykształcenia akademickiego bibliotekarzy. Wyniki badań i opracowania opublikowano w pozycji zwartej pt. *Aktualizacja kształcenia akademickiego bibliotekarzy pracujących w małych bibliotekach gminnych*¹. Opracowanie to stało się podstawą przygotowania przez ośrodki uczestniczące w projekcie aplikacji konkursowych zawierających propozycje przedmiotów kształcenia na poziomie licencjackim oraz projekt studiów magisterskich. Ocenie podlegały także projekty praktyk studenckich na obu poziomach kształcenia. Prace te zostały opublikowane w dwóch tomach wydanych pt. *Kształcenie bibliotekarzy na potrzeby środowisk lokalnych. Programy kształcenia uniwersyteckiego*².

Konferencję rozpoczął prof. dr hab. Dariusz Kuźmina (IINiSB UW). W swoim wystąpieniu *Dwa lata owocnej współpracy* zwrócił uwagę, że tworzenie programów studiów kształcących bibliotekarzy jest swoistym wyzwaniem, a także łączy się z permanentnym wprowadzaniem do nich zmian.

Doktor Mikołaj Ochmański (PTB OW) szczegółowo przedstawił etapy wdrażania PRB. Jego zdaniem, przyczynił się on do wzmocnienia i przemiany polskiego bibliotekarstwa publicznego w ośrodkach wiejskich i miejskich. W efekcie tych zmian biblioteki staną się aktywnymi instytucjami życia lokalnego³.

Po referatach odbyły się dwa panele. Pierwszy dotyczył kształcenia bibliotekarzy dla środowisk zurbanizowanych, a przewodniczyła mu prof. dr hab. Elżbieta Gondek (UŚ). Autorka w referacie zwróciła uwagę na brakujące treści w kształceniu bibliotekarzy. Podkreśliła, że należy zwłaszcza skoncentrować się na trzech grupach tematycznych dotyczących kadry bibliotekarzy, struktury organizacyjnej sieci bibliotek oraz zewnętrznego instytucjonalnego otoczenia bibliotek.

¹ *Aktualizacja kształcenia akademickiego bibliotekarzy pracujących w małych bibliotekach gminnych*, red. E. Chuchro, M. Ochmański, M. Zając, Warszawa 2010.

² *Kształcenie bibliotekarzy na potrzeby środowisk lokalnych. Programy kształcenia uniwersyteckiego*, t. 1–2, red. E. Chuchro, M. Ochmański, M. Zając, Warszawa 2011.

³ M. Ochmański, *Podsumowanie Projektu Aktualizacja kształcenia akademickiego bibliotekarzy pracujących w małych bibliotekach gminnych*, w: *Aktualizacja kształcenia akademickiego*, s. 21–35.

W drugim panelu – zatytułowanym „Biblioteka gminna czy biblioteka w gminie? Potrzeby i wyzwania edukacji akademickiej kandydatów do pracy w małych bibliotekach gminnych” dyskusją kierowała prof. dr hab. Grażyna Wrona (UP).

Pierwszy dzień konferencji zakończył referat i prezentacja Nicholasa Dave *The Role of the Public Library in the Age of the Digital Consumer, Smart Phone, iPad and Europeana*, który był symultanicznie tłumaczony na język polski.

Drugi dzień obrad rozpoczął się wystąpieniem Marcina Leszczyńskiego, który scharakteryzował programy studiów oraz praktyk wobec potrzeb małych, lokalnych bibliotek publicznych z punktu widzenia biblioteki wojewódzkiej. Podsumowując rozważania, zauważył, że bibliotekarz zatrudniony w tego typu bibliotekach powinien być wyposażony w kompleksową wiedzę z zakresu bibliotekarstwa, umiejętności z zakresu organizacji pracy, a także przygotowany do podejmowania inicjatyw w społeczności lokalnej. Odbyły się także trzy panele poświęcone nowym przedmiotom na studiach licencjackich i magisterskich, a także praktykom zawodowym studentów.

Reasumując, należy docenić projekt „Aktualizacja kształcenia akademickiego bibliotekarzy pracujących w małych bibliotekach gminnych”, który przyczynił się do większego zainteresowania środowisk uniwersyteckich problematyką małych bibliotek publicznych. W przypadku Instytutu Bibliotekoznawstwa i Dziennikarstwa Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach należy dodać, że udział w projekcie zaowocował opracowaniem nowej specjalności „Biblioteka i nowe media w społeczności lokalnej”, który został zatwierdzony przez Radę Wydziału Humanistycznego UJK i jest gotowy do wdrażania. Z niewielkim fragmentem tego projektu – w postaci sylabusów dwóch przedmiotów na studiach licencjackich, tj. Obsługa nowoczesnych środków technicznych i Regionalizm oraz projekty praktyk na studiach licencjackich i magisterskich, opracowanych przez dr hab. prof. UJK Jolantę Chwastyk-Kowalczyk i dr Marię Siudę – można zapoznać się w publikacji pt. *Kształcenie bibliotekarzy na potrzeby środowisk lokalnych. Programy kształcenia uniwersyteckiego*⁴.

Maria Siuda

⁴ J. Chwastyk-Kowalczyk, M. Siuda, *Obsługa nowoczesnych środków technicznych*, w: *Kształcenie bibliotekarzy na potrzeby środowisk lokalnych*, t. 1, s. 132–133; J. Chwastyk-Kowalczyk, M. Siuda, *Regionalizm*, w: *Kształcenie bibliotekarzy na potrzeby środowisk lokalnych*, t. 1, s. 143–146; J. Chwastyk-Kowalczyk, M. Siuda, *Praktyki na studiach licencjackich*, w: *Kształcenie bibliotekarzy na potrzeby środowisk lokalnych*, t. 1, s. 155–156; J. Chwastyk-Kowalczyk, M. Siuda, *Praktyki na studiach magisterskich*, w: *Kształcenie bibliotekarzy na potrzeby środowisk lokalnych. Programy kształcenia uniwersyteckiego*, t. 2, s. 530–532.